

Hygienguide för fårklippare

Smitta kan spridas med besökare och redskap

Många av fårens infektionssjukdomar smittar bara direkt mellan fåren men det finns några som också kan smitta indirekt med föremål, djur eller människor. Exempelvis kan smittsam fotröta spridas mellan besättningar med klövsaxen och smittsamt muneksem med besökare. Maedi-Visna kan smitta via blod. Den som klipper får i flera besättningar måste därför vara speciellt noga med hygien.

Kläder

Fårklippare liksom andra besökare som nyligen haft kontakt med får i andra besättningar bör ha rena kläder eller skyddskläder innan de går in i besättningen. Det räcker om kläderna är tvättade i tvättmaskin. Skorna skall vara rena och skosulorna bör vara desinficerade med medel verksamt mot bakterier och virus, exempelvis Virkon-lösning. Ett bra alternativ är att fårägaren tillhandahåller skor som fårklipparen kan använda från gång till gång.

Saxar

Fårsaxen utgör en uppenbar smittorisk. Den kommer i nära kontakt med djuret och smuts och blod fastnar lätt mellan skären. Saxen bör vara rengjord och desinficerad mellan varje besättning. Om man klipper flera besättningar samma dag innebär det i praktiken att man kan behöva ha med sig flera uppsättningar med rengjorda skär.

LG-produkter rekommenderar:

Skruva isär skären och rengör dem i Yes diskmedel eller annat medel som löser ullfettet

- Lägg skären i Virkon-lösning i 5 minuter
- Torka skären genom att värma dem försiktigt exempelvis på spisen
- Smörj skären med tunn maskinolja
- Doppa skären i LG: s saxolja med motorn igång vid klippning

Klövsaxen skall rengöras och desinficeras mellan varje besättning. Om smittsam fotröta finns i besättningen skall klövsaxen rengöras mellan varje individ.

Goda råd om klippning av får

Fåren måste klippas

Som ett resultat av människans förädling har tamfåret fått den täta ullpäl som den har idag. Om inte fåren klipps regelbundet kan ullen bli en sanitär olägenhet; det kan fastna träck på svans och runt ändtarmsöppning och den täta ullen kan bli grogrund för fluglarvsangrepp. Under fällningen kan sjuk av hoptovad ull fastna i miljön och snärja djuret. De flesta fårraser har en ulltillväxt som förutsätter klippning två gånger per år. Speciellt viktigt är det att klippa tackan innan lamningen för att kunna hålla god hygien vid förlossningen och när det nyfödda lammet skall söka efter spenarna. Som förberedelse inför betäckningen är det lämpligt att klippa tackorna en månad innan. Baggen skall förberedas betydligt tidigare och bör klippas ca cirka 2 1/2 månad innan. Djur som skall stallas in, exempelvis vinterlamm, bör också klippas.

När skall fåren inte klippas?

När fåret plötsligt förlorar den värmande ullen upplever det en drastisk avkylning. Avkylningseffekten beror på luftens temperatur, fuktighet och vind. Är djuret i dålig kondition och har ett tunt lager av det isolerande kroppsfettet klarar det kylan sämre. Det kan stå med krum rygg eller huttra och i allvarliga fall drabbas av livshotande köldchock. Det är inte heller ovanligt att tackor lägger sig i dräktighetsförlamning.

- Undvik att klippa fåren i en period av minusgrader om det inte går att ordna skydd mot kylan! Det gäller framförallt under den första veckan.
- Dräktiga tackor bör inte klippas i första dräktighetsmånaden eller senare än 4-6 veckor innan lamningen.

Hjälp fåren att hålla värmen!

Man kan skydda fåren från kyla genom att tända värmelampor eller göra ett lågt innertak av exempelvis presenning. Räkna med att det går åt betydligt mer grovfoder efter klippningen. Strö rikligt med halm till fåren att bädda ner sig i; då klarar de kylan bättre. Fråga fårklipparen om han/hon kan lämna litet längre ullstubb vid klippningen exempelvis genom att använda ett underskär med räls.

Hantera fåren rationellt

En rationell hantering av fåren underlättar för både fårklipparen och fårägaren och stressar djuren mindre. Slussa fram djuren i mindre grupper gärna genom en hanteringsränna fram till klippningsplatsen.

Tvättmöjligheter

När arbetet är utfört måste det finnas ordentliga tvättmöjligheter. För skorengöring behövs vatten i slang eller hink och desinfektionsmedel. Till händerna skall det finnas handfat med varmt vatten, tvål och handduk.

Text och bild: Helen Björk Averpil, leg vet